

บทความวิจัย (Research Article)

การพัฒนายุทธศาสตร์การบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมการวิจัยของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน Strategies Academic Administration to Promote Research of Basic Education

เสนห์ สายต่างใจ^{1*}, สมบัติ นพรัก², เทียมจันทร์ พานิชย์ผลินไชย³ และ สันติ บูรณะชาติ²

Sanay Saitangjai^{1*}, Sombat Noparak², Teamjan Parnichparinchai³ and Santi Buranachart²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนายุทธศาสตร์การบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมการวิจัยของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพ ปัญหา ความต้องการและสภาพบริบทการบริหารเพื่อส่งเสริมการวิจัยของสถานศึกษาระดับประถมศึกษา โดยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร การส่งเสริมการวิจัย และการพัฒนายุทธศาสตร์ และศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการ จากการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถาม ศึกษาสภาพบริบทการบริหารเพื่อส่งเสริมการวิจัยของสถานศึกษาระดับประถมศึกษาที่ประสบความสำเร็จจำนวน 3 แห่ง โดยใช้แบบสัมภาษณ์ และวิเคราะห์สภาพบริบท ขั้นตอนที่ 2 การสร้างยุทธศาสตร์การบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมการวิจัยของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการ จัดทำร่างยุทธศาสตร์การบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมการวิจัยของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้เกี่ยวข้องจำนวน 25 คน และ ตรวจสอบร่างยุทธศาสตร์โดยการจัดสนทนากลุ่ม จากผู้ทรงคุณวุฒิในด้านความเหมาะสม และความสอดคล้อง จำนวน 12 คน

ผลการวิจัย พบว่า ยุทธศาสตร์การบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมการวิจัยของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีประเด็นยุทธศาสตร์ 5 ประเด็น ได้แก่ 1) พัฒนาระบบการวางแผนการบริหารเพื่อส่งเสริมการวิจัยของสถานศึกษาระดับประถมศึกษา 2) พัฒนารูปแบบการจัดองค์การในการบริหารเพื่อส่งเสริมการวิจัยของสถานศึกษาระดับประถมศึกษา 3) พัฒนาภาวะผู้นำการวิจัยของผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้าวิชาการ 4) ส่งเสริมและพัฒนาระบบการควบคุมการบริหารเพื่อส่งเสริมการวิจัยของสถานศึกษาระดับประถมศึกษา และ 5) พัฒนาแนวทางการสนับสนุนงานบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมการวิจัยของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยยุทธศาสตร์ที่ได้ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ประเด็นยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ มาตรการและตัวชี้วัด มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด และองค์ประกอบยุทธศาสตร์มีความสอดคล้อง

คำสำคัญ: ยุทธศาสตร์, การบริหารวิชาการ, การส่งเสริมการวิจัย

^{1*} นิสิตระดับดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา 56000

² วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา 56000

³ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก 65000

^{1*} Ph.D. Student Major Field of Educational Administration College of Education. University of Phayao. Phayao Province 56000

² School of Education, University of Phayao. Phayao Province 56000

³ Faculty of Administration. Naresuan University. Phitsanulok Province 65000

* Corresponding author e-mail: sanayedu@gmail.com

Abstract

The purpose of this research is to develop strategies academic administration to promote research of basic education. The research process is divided into 2 steps.

Firstly: Study of problems needs and context of strategies academic administration to promote research of basic education. Study documents and research related to administration. Research promotion and strategic development and study of conditions problems and needs from data collected by using questionnaires. To study the context of management administration, to promote research of 3 successful primary schools by using the interview form. Secondly: Draft administrative strategies for promoting research of public primary school by the workshop. The draft strategy is reviewed by 25 people. The appropriateness and consistency is reviewed by 12 experts on a focus discussion group.

According to the results there were 5 strategic issues: 1) Developing a management planning system. 2) Developing organizational models for management. 3) Developing leadership in school administrators and academic leaders. 4) Promoting and developing the management controlled system. 5) Developing a guideline to support administration. The strategy includes a vision, a mission, goals, strategic issues, strategies, measures and indicators. The appropriation is at the highest level and strategic elements are consistent.

Keywords: Strategic, Academic Administration, Research Promotion

บทนำ

ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา

การเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกจากสภาพในสังคมยุคปัจจุบันที่กำลังเปลี่ยนผ่านเข้าสู่สังคมยุคความรู้แห่งศตวรรษที่ 21 ด้วยความเจริญก้าวหน้าแบบก้าวกระโดดของเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และจะยิ่งทวีความรวดเร็วเพิ่มมากขึ้นเป็นทวีคูณ จากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนี้มีความสัมพันธ์ไปพร้อม ๆ กับการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา ทฤษฎี และแนวคิดใหม่ ๆ ถูกพัฒนาขึ้น และจากจุดมุ่งหมายพื้นฐานทางการศึกษา คือ การเรียนรู้เพื่อความ เป็นมนุษย์ที่สามารถดำรงชีพอยู่ได้อย่างมีคุณภาพ จึงส่งผลให้การเรียนรู้ของผู้เรียนเปลี่ยนแปลงอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังเช่น วิโรจน์ สารรัตนะได้กล่าวไว้ว่า นักเรียนในศตวรรษที่ 21 ผู้เรียนไม่ต้องการศึกษาสิ่งที่เป็นนามธรรม แต่ต้องการศึกษาในโลกที่เป็นจริง บนพื้นฐานของความเข้าใจ และเรียนรู้ในรูปแบบสหวิทยาการ

ซึ่งครูจำเป็นต้องสร้างความร่วมมือระหว่างวิชาอื่น ๆ โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้โครงงานเป็นฐาน มีหลักสูตรรูปแบบที่ยืดหยุ่นเป็นฐาน และขับเคลื่อน

ด้วยการวิจัย [1] สำหรับการเปลี่ยนแปลงของบริบทเศรษฐกิจ และสังคมโลกจากการปฏิวัติดิจิทัล การเปลี่ยนแปลงสู่อุตสาหกรรม 4.0 ทำให้หุ่นยนต์และเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาแทนที่กำลังคนที่ไร้ฝีมือและทักษะต่ำทำให้ทิศทางการผลิตและพัฒนา กำลังคนของประเทศทั่วโลก ได้ตั้งเป้าหมายให้ประชากรมีทักษะสมรรถนะ และความสามารถเฉพาะทางในศตวรรษที่ 21 และสอดคล้องกับยุค 4.0 รัฐบาลไทยจึงกำหนดนโยบายการปรับเปลี่ยนประเทศไทยแลนด์ 4.0 ส่งผลด้านการจัดการศึกษาต้องผลิตและพัฒนา ศักยภาพผู้เรียนด้วยองค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีวิศวกรรมศาสตร์คณิตศาสตร์ ที่มีความเชื่อมโยงกันในโลกของความเป็นจริงและทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย

อ่านออก เขียนได้ คิดเลขเป็น ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการแก้ปัญหา ทักษะด้านการคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม ทักษะด้านความร่วมมือการทำงานเป็นทีมและภาวะผู้นำ ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรมต่างกระบวนทัศน์ ทักษะด้านการสื่อสารสารสนเทศและรู้เท่าทันสื่อ ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

ทักษะอาชีพและการเรียนรู้และควมมีเมตตา กรุณา
วินัยคุณธรรมจริยธรรม [2]

จากสภาพปัญหาของการบริหารวิชาการ
ภายในโรงเรียน ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่
มีผลกระทบต่อการบริหารวิชาการของโรงเรียน รวมทั้ง
ความคาดหวังเกี่ยวกับคุณภาพของนักเรียน ความ
คาดหวังของสังคม มาตรฐานการศึกษาชาติ หลักสูตร
และงบประมาณการสนับสนุน ตลอดจนแนวทางการ
บริหารการจัดการ และงานวิจัยที่จะนำเสนอในการ
พัฒนาการบริหารวิชาการที่จะนำมาช่วยส่งเสริมการ
วิจัยยังมีไม่เพียงพอ ดังข้อมูลจากสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน การพัฒนาคุณภาพ
ในนักเรียนของสถานศึกษาให้ได้มาตรฐาน ยังมีความ
แตกต่างกันตามบริบทและเงื่อนไขต่าง ๆ รวมทั้งจาก
การประเมินศักยภาพของนักเรียนไทยในระดับนานาชาติ

โดย Organization for Economic Co-operation
and Development Programmed for International
Student Assessment พบว่า เด็กไทยมีความสามารถ
ด้านการอ่านและด้านคณิตศาสตร์ อยู่ในอันดับ 50 ส่วน
ความสามารถด้านวิทยาศาสตร์ อยู่ในอันดับที่ 48
จาก 65 ประเทศ และจากการประเมินผลการเรียนรู้
ระดับชาติ (O-NET) ในระดับประถมศึกษาและระดับ
มัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2552 ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้
นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยไม่ถึงร้อยละ
50 ของคะแนนเต็ม มีผลการศึกษาที่สะท้อนว่ามี
นักเรียนออกกลางคัน ไม่เรียนต่อและมีปัญหาด้าน
พฤติกรรม รวมทั้งมีสถานศึกษาอีกจำนวนมากที่ยังไม่
ผ่านการรับรองมาตรฐานจากสำนักงานรับรอง
มาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การ
มหาชน) นอกจากนี้ยัง การส่งเสริมและพัฒนาบุคลากร
ให้มีความสามารถด้านการวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหาเหล่านี้
ยังไม่ทั่วถึงและเพียงพอ การกระจายทุนการวิจัยยังไม่
กว้างขวาง และกระบวนการรับทุนวิจัยค่อนข้างมี
ขั้นตอนมากและยุ่งยาก จึงทำให้หน่วยงานต่าง ๆ ใน
สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
มีผลงานวิจัย และนำผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาการ
จัดการศึกษาน้อย [3]

ดังนั้นในการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงตระหนัก
ถึงการพัฒนายุทธศาสตร์การบริหารวิชาการเพื่อ

ส่งเสริมการวิจัยของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีความ
เหมาะสม สามารถนำไปใช้เป็นส่วนหนึ่งในการบริหาร
จัดการด้านวิชาการของโรงเรียนเพื่อให้โรงเรียนก้าวสู่
ความเป็นเลิศ ตามเป้าหมายของการจัดการศึกษาใน
สภาพการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัยปัจจุบัน และ
อนาคต ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นผู้ที่มีบทบาท
สำคัญต่อการปฏิรูปการศึกษาของชาติมีผลการ
ปฏิบัติงานได้มาตรฐานบังเกิดผลดีต่อผู้รับบริการ และ
เป็นที่ยอมรับจากสังคม นำพาโรงเรียนให้สามารถจัด
การศึกษาที่ชุมชนต้องการ โดยนำหลักบริหารและการ
ส่งเสริมวิจัยมาใช้เพื่อแก้ปัญหาของโรงเรียนในระยะ
ยาว และเพื่อพัฒนาคน พัฒนางาน อย่างเป็นระบบ ผล
วิจัยได้มาซึ่งความรู้ ความจริง ที่มีค่าตอบนำเชื่อถือได้
ช่วยในการวินิจฉัยปัญหาต่าง ๆ ทางด้านการบริหาร
วิชาการของโรงเรียนมีความถูกต้องแม่นยำต่อไป
ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการวิจัยเรื่อง ยุทธศาสตร์การ
บริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมการวิจัยของสถานศึกษาขั้น
พื้นฐานขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษา สภาพ ปัญหา ความต้องการ
และสภาพบริบทการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมการ
วิจัยของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อสร้างยุทธศาสตร์การบริหารวิชาการ
เพื่อส่งเสริมการวิจัยของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

วิธีการศึกษา (Methods)

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพ ปัญหา ความ
ต้องการและสภาพบริบทการบริหารวิชาการเพื่อ
ส่งเสริมการวิจัยของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขั้นที่ 1.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม

1.1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา ได้แก่ หลักการ
แนวคิด และทฤษฎี เกี่ยวกับการบริหารวิชาการ
การส่งเสริมการวิจัย และการพัฒนายุทธศาสตร์

1.1.2 ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

1.1.2.1 แหล่งข้อมูล ในการศึกษา
สภาพ ปัญหา และความต้องการเกี่ยวกับการบริหาร
วิชาการเพื่อส่งเสริมการวิจัยของสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน โดยใช้แบบสอบถาม

1.1.2.2 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บุคลากรของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบน ปีการศึกษา 2558 จำนวน 42,574 คน

1.1.2.3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษาครูฝ่ายวิชาการในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบน ปีการศึกษา 2558 จำนวน 840 คน กำหนดขนาดตัวอย่าง โดยใช้ตารางเครซี่และมอร์แกน และตามแนวคิดของ แฮร์และคนอื่นๆ กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

1.1.3 ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่

1.1.3.1 สภาพการบริหารวิชาการ เพื่อส่งเสริมการวิจัยของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน

1.1.3.2 ปัญหาการบริหารวิชาการ เพื่อส่งเสริมการวิจัยของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน

1.1.3.3 ความต้องการในการบริหารวิชาการ เพื่อส่งเสริมการวิจัยของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน

ขั้นที่ 1.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์

1.2.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จในการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมการวิจัยของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน คือสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา ได้แก่ สภาพแวดล้อมภายในที่มีผลต่อการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมการวิจัยของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ด้านบุคลากร งบประมาณ ทรัพยากรและการบริหารจัดการกระบวนการบริหาร ด้านการวางแผน การจัดองค์การ การนำการวิจัยการควบคุมและการสนับสนุน รวมทั้งผลผลิตและผลลัพธ์ของการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมการวิจัยและสภาพแวดล้อมภายนอกสถานศึกษา ได้แก่ ด้านการเมืองและกฎหมาย ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและวัฒนธรรม และด้านเทคโนโลยี ที่ส่งผลต่อการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมการวิจัยของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ทั้งในทางบวกและทางลบ

1.2.2 ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน 12 คน โดยมีเกณฑ์ในการเลือกสถานศึกษา ดังนี้

1.2.2.1 สถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่ทำการสอนระดับประถมศึกษาที่ผ่านการประเมินจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน) รอบที่ 3 ในระดับดีมาก

1.2.2.2 สถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่ทำการสอนระดับประถมศึกษาที่จัดการเรียนรู้ด้วยโครงการ (PBL) หรือเป็นโรงเรียนแกนนำการวิจัยหรือเคยเข้าร่วมโครงการเพาะพันธุ์ปัญญา รุ่นที่ 1-3

1.2.2.3 สถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่ทำการสอนระดับประถมศึกษา ที่เป็นโรงเรียนผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง

1.2.3 ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ สภาพบริบทที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จในการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมการวิจัยของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน

ขั้นที่ 1.3 การวิเคราะห์สภาพบริบทของการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมการวิจัยของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน โดย SWOT Analysis

1.3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

1.3.1.1 การวิเคราะห์สภาพบริบทที่เป็นสภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมการวิจัยของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในด้านจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค

1.3.2 ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลจากการสอบถามและสัมภาษณ์ เพื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อม

1.3.3 ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ สภาพแวดล้อมภายใน และสภาพแวดล้อมภายนอกของการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมการวิจัยของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างยุทธศาสตร์การบริหารวิชาการ เพื่อส่งเสริมการวิจัยของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขั้นที่ 2.1 การจัดทำร่างยุทธศาสตร์การบริหารวิชาการ เพื่อส่งเสริมการวิจัยของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ร่างยุทธศาสตร์การบริหารวิชาการ เพื่อส่งเสริมการวิจัยของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ประเด็นยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ มาตรการ และตัวชี้วัด

2.1.2 ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล ในการประชุมเชิงปฏิบัติการ ประกอบด้วย ผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ จำนวน 25 คน ได้มาด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง เพื่อนำผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกของการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมการวิจัยของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในขั้นตอนที่ 1 มากร่างยุทธศาสตร์การบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมการวิจัยของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยพิจารณาจากกลุ่มบุคคลที่มีคุณสมบัติ ดังนี้

1) ผู้บริหารสถานศึกษา ปัจจุบันดำรงตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 7 คน

2) ครูฝ่ายวิชาการ ผู้ที่ทำหน้าที่รับผิดชอบงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ ขึ้นไป จำนวน 7 คน

3) ครูผู้สอน ผู้ที่ทำหน้าที่สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ ขึ้นไป จำนวน 9 คน

4) ศึกษานิเทศก์ที่ปฏิบัติหน้าที่ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ที่มีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ ขึ้นไป จำนวน 2 คน

2.1.3 ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ร่างยุทธศาสตร์การบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมการวิจัยของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขั้นที่ 2.2 การตรวจสอบยุทธศาสตร์การบริหารวิชาการ เพื่อส่งเสริมการวิจัยของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.2.1 ขอบเขตเนื้อหา

การตรวจสอบยุทธศาสตร์การบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมการวิจัยของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่พัฒนาขึ้น ตรวจสอบในด้านความเหมาะสมและความสอดคล้อง

2.2.2 ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ที่เกี่ยวข้องที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการบริหารเพื่อส่งเสริมการวิจัยที่เข้าร่วมสนทนากลุ่ม วิพากษ์ (ร่าง) ยุทธศาสตร์การบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมการวิจัยของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 12 คน ได้แก่

1) เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารการศึกษาระดับประถมศึกษา ซึ่งเป็นอาจารย์ในสาขาการบริหารการศึกษาหรือเคยสอนในสาขาการบริหารการศึกษา หรือสาขาการวิจัยและการประเมินผลการศึกษาไม่น้อยกว่า 5 ปี หรือ

2) เป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารเพื่อส่งเสริมการวิจัย หรือเคยเป็นผู้ให้การฝึกอบรมหรือเคยฝึกอบรมเกี่ยวกับการบริหารเพื่อส่งเสริมการวิจัย และการพัฒนายุทธศาสตร์

3) เคยเป็นหรือปัจจุบันดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการหรือรองผู้อำนวยการ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการและการพัฒนายุทธศาสตร์

2.2.3 ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา ตัวแปร ได้แก่ ความเหมาะสม และความสอดคล้องของยุทธศาสตร์การบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมการวิจัยของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผลการศึกษา

1. ผลการศึกษา สภาพ ปัญหา ความต้องการ และสภาพบริบทการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมการวิจัยของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีผลการศึกษาดังนี้

1) สภาพการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมการวิจัยของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวนทั้งสิ้น 5 ด้าน คือ

1.1) ด้านการวางแผนสถานศึกษาส่วนใหญ่มีการปฏิบัติดังนี้ สถานศึกษามีการวางแผนการทำวิจัยของหน่วยงาน โดยมีการนำผลการทดสอบระดับชาติมาใช้ในการวางแผนสูงสุด สถานศึกษามีการจัดโครงการบริหารงานวิจัยสอดคล้องกับระดับเขตพื้นที่การศึกษา โดยมีการนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนจัดทำโครงการสูงสุด สถานศึกษามีการกำหนดนโยบาย การส่งเสริมสนับสนุนการทำวิจัยอย่างชัดเจน โดยมีการนำข้อมูลมาใช้ในการกำหนดนโยบายร่วมกันสูงสุด สถานศึกษามีการวางแผนการนิเทศ ติดตามประเมินผลรวมถึงการจัดตั้งกรรมการติดตามประเมินผล โดยมีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและการวิเคราะห์ สภาพแวดล้อมภายนอกเพื่อใช้ในการวางแผนสูงสุดสถานศึกษามีการกำหนดมาตรการด้านการวิจัยอย่างชัดเจนทุกระดับ โดยดำเนินการโดยการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครูฝ่ายวิชาการและครูผู้สอนสูงสุดสถานศึกษามีการกำหนดแนวทาง กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ไว้ในแผนพัฒนา โดยมีการประชุมผู้เกี่ยวข้องในการวางแผนกำหนดแนวทาง เพื่อนำแผนปฏิบัติการไปปฏิบัติสูงสุด

1.2) ด้านการจัดองค์การสถานศึกษาส่วนใหญ่มีการปฏิบัติดังนี้ สถานศึกษามีการจัดตั้งชุมชนงานวิจัยในชั้นเรียน โดยมีการดำเนินการบ้างแต่ไม่ครบและไม่ครอบคลุมทุกชั้นเรียนสูงสุดสถานศึกษามีการจัดตั้งเครือข่ายการวิจัยในระดับโรงเรียนระดับเขตพื้นที่การศึกษา โดยมีการแบ่งหน้าที่และปริมาณงานตามภารกิจของงานวิชาการให้กลุ่มบุคคลอย่างทั่วถึง และมีระบบ โดยมีการปรึกษาหารือร่วมกันในรูปเครือข่ายวิชาการสูงสุดสถานศึกษามีการจัดตั้งชมรมนักวิจัยและมีการส่งเสริมการวิจัยอย่างต่อเนื่อง โดยไม่ได้ดำเนินการสูงสุด สถานศึกษาเป็นโรงเรียนต้นแบบ

งานวิจัย เพื่อนำกระบวนการวิจัยไปใช้พัฒนางาน พัฒนาครูวิจัย เพื่อให้โรงเรียนเป็นต้นแบบสร้างเครือข่ายวิจัยโรงเรียน และเพื่อให้โรงเรียนต้นแบบเป็นแหล่งเรียนรู้ โดยไม่ได้ดำเนินการสูงสุดสถานศึกษามีการกำหนดบทบาทและภาระหน้าที่ผู้รับผิดชอบการทำวิจัยอย่างชัดเจน โดยมีการดำเนินการบ้างแต่ไม่ครบและไม่ครอบคลุมกลุ่มบุคคลสูงสุดสถานศึกษามีการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่มุ่งเน้นการศึกษาและให้กระบวนการทำงานวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของงานประจำ โดยมีการดำเนินการบ้างแต่ไม่ครอบคลุมทุกงาน โดยคัดเลือกบางงานที่มีปัญหาสูงสุดสถานศึกษามีการจัดตั้งทีมงานและมอบหมายให้มีการส่งเสริมการทำวิจัยอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดตั้งทีมเฉพาะกิจเพื่อแก้ปัญหางาน แต่ไม่ครบทุกงานและไม่ครอบคลุมสูงสุดสถานศึกษามีการจัดทำคณิศรนักวิจัย โดยไม่ได้จัดทำสูงสุด

1.3) ด้านการนำการวิจัยผู้บริหารหรือสถานศึกษาส่วนใหญ่มีการปฏิบัติดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมการดำเนินการเพื่อพัฒนางานวิจัย โดยกำหนดให้ครูทุกคนทำวิจัยในชั้นเรียนสูงสุดผู้บริหารสถานศึกษามีการสร้างความตระหนักการทำวิจัย ให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยสร้างความตระหนักให้ครูทุกคนเห็นประโยชน์ที่ได้ของวิจัยในชั้นเรียนในการแก้ปัญหาผู้เรียนสูงสุดผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาครูและบุคลากรให้เข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของงานวิจัย โดยกำหนดให้ครูทุกคนทำวิจัยในชั้นเรียนสูงสุด ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดระบบพี่เลี้ยงพาทำวิจัย โดยไม่ได้ดำเนินการสูงสุด ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมให้มีโรงเรียนคู่พัฒนา โดยไม่ได้ดำเนินการสูงสุดผู้บริหารสถานศึกษามีการสร้างความตระหนักการทำวิจัย ให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษาให้ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการดำเนินงานสูงสุด ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมให้บุคลากรนำผลการวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนางานและการจัดการเรียนการสอน

โดยผู้บริหารสถานศึกษาให้ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการดำเนินงานสูงสุด ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยผู้บริหารสถานศึกษามอบให้ผู้เกี่ยวข้องดำเนินการ

จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้สูงสุด ผู้บริหารสถานศึกษามี การขับเคลื่อนงานวิจัยในโรงเรียนโดยผู้บริหารเป็น ผู้นำการวิจัย โดยผู้บริหารสถานศึกษาได้นำข้อมูลที่ได้ จากการศึกษามาตัดสินใจในการดำเนินงานโดยทำเป็น ตัวอย่างร่วมกับทีมงานสูงสุด ผู้บริหารสถานศึกษามี การใช้ยุทธศาสตร์แบบชี้หน้าในการขับเคลื่อนการ ทำวิจัย โดยผู้บริหารสถานศึกษากับคณะครูตัดสินใจจาก การศึกษาหาข้อมูลร่วมกันเพื่อดำเนินการขับเคลื่อน การทำวิจัยสูงสุดผู้บริหารสถานศึกษามีการกระตุ้นครู ให้มีความต้องการพัฒนาตนเองด้านการวิจัย โดยมีการ สนับสนุนการเผยแพร่ผลงานวิชาการและงาน สร้างสรรค์ และการนำไปใช้ประโยชน์สูงสุดผู้บริหาร สถานศึกษามีการสร้างต้นแบบการทำวิจัย โดย ผู้บริหารสถานศึกษาคัดเลือกผู้มีผลงานการวิจัยเป็น ต้นแบบตามความสนใจสูงสุด

1.4) ด้านการควบคุมสถานศึกษาส่วน ใหญ่มีการปฏิบัติดังนี้ สถานศึกษามีการดำเนินการ จัดระบบการนิเทศ ติดตามประเมินผลอย่างจริงจังและ ต่อเนื่อง โดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำระบบ นิเทศติดตามอย่างเหมาะสมสูงสุด สถานศึกษามีการ ดำเนินการผู้บริหารเป็นผู้ติดตามดูแลงานนิเทศ โดย ผู้บริหารสถานศึกษามีการแจ้งแนวการปฏิบัติให้ทราบ ก่อนล่วงหน้าสูงสุดสถานศึกษามีการดำเนินการจัดทำ คู่มือหรือตัวอย่างการวิจัยแก่ครูและบุคลากรทางการ ศึกษา โดยไม่ได้ดำเนินการสูงสุดสถานศึกษามีการ ดำเนินการจัดระดับคุณภาพการวิจัยในโรงเรียน โดยมิ การแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินคุณภาพ การวิจัยในโรงเรียนสูงสุดสถานศึกษามีการดำเนินการ มีการประกวดงานวิจัยทั้งระดับโรงเรียนและชั้นเรียน โดยไม่ได้ดำเนินการสูงสุดสถานศึกษามีการดำเนินการ มีการแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ การทำวิจัย โดยมีการ ประชุมและนำเสนอผลการจัดการแหล่งเรียนรู้ใหม่ ๆ เพื่อให้ได้สืบค้นอย่างต่อเนื่องสูงสุดสถานศึกษามีการ ดำเนินการมีการรายงานการวิจัยโรงเรียนละ 1 เรื่องต่อปี โดยมีการนำผลที่ได้จากการดำเนินงานวิจัยมาพัฒนา และปรับปรุงแก้ไขในปีถัดไปสูงสุด สถานศึกษา มีการสังเคราะห์งานวิจัยและนำองค์ความรู้มาแลกเปลี่ยน เรียนรู้ร่วมกัน โดยมีการนำผลที่ได้จากการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ มาปรับปรุงแก้ไขอย่างต่อเนื่องสูงสุด

1.5) ด้านการสนับสนุน สถานศึกษาส่วน ใหญ่มีการปฏิบัติดังนี้สถานศึกษามีการดำเนินการ พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ ความ เข้าใจเรื่องการวิจัย โดยมีการจัดทำแผนการดำเนินการ พัฒนาครูและบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจสูงสุด สถานศึกษามีการดำเนินการพัฒนาครูและบุคลากรให้ เข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการวิจัย โดยมิ การประชุมชี้แจงให้คณะครูบุคลากรได้รับทราบถึง ความจำเป็นและความสำคัญของการวิจัยควบคู่กับการ เรียนการสอนสูงสุดสถานศึกษามีการดำเนินการจัด การรวมนักวิจัยนำเสนอผลงานวิจัย โดยไม่ได้ดำเนินการ สูงสุดสถานศึกษามีการดำเนินการมีการเผยแพร่ งานวิจัยให้หน่วยงานอื่น โดยมีการจัดทำเอกสาร วารสารของโรงเรียนเพื่อสรุปผลการดำเนินงาน เผยแพร่ต่อผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานอื่น ๆ สูงสุดสถานศึกษามีการดำเนินการจัดหาแหล่ง งบประมาณจากภายนอก เพื่อสนับสนุนงานวิจัย โดย ไม่ได้ดำเนินการสูงสุดสถานศึกษามีการดำเนินการมี แหล่งเรียนรู้และผลงานวิจัยให้ค้นคว้าอย่างหลากหลาย โดยจัดหาแหล่งเรียนรู้ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน เพื่อสนับสนุนบุคลากรให้เกิดการเรียนรู้และศึกษาค้นคว้าสูงสุด สถานศึกษามีการดำเนินการยกย่อง ชมเชยมอบประกาศเกียรติคุณแก่ผู้วิจัยดีเด่น โดย ไม่ได้ดำเนินการสูงสุดสถานศึกษามีการดำเนินการ ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรที่มีความรู้ด้านการวิจัยไป เป็นวิทยากร/พี่เลี้ยง โดยมีการดำเนินการส่งเสริมให้ครู และบุคลากรที่มีผลงานด้านวิจัยได้นำเสนอผลงานใน โอกาสต่าง ๆ สูงสุดสถานศึกษามีการดำเนินการนำ ระบบ ICT เข้ามาช่วยในการสืบค้นข้อมูล โดยกำหนด ให้บุคลากรที่รับผิดชอบด้าน ICT พัฒนาระบบการ สืบค้นทั้งภายในและภายนอก เพื่อให้เอื้อต่อการสืบค้น ข้อมูลงานวิจัยสูงสุด

2) ปัญหาการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมการ วิจัยของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ในภาพรวม ด้านการ สนับสนุนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด จากจำนวนทั้งสิ้น 5 ด้าน โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1) ด้านการวางแผนสรุปในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลางและเมื่อพิจารณาข้อมูมีระดับปาน กลาง จำนวน 5 ข้อ และระดับน้อย จำนวน 1 ข้อ โดย

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือไม่มีการวางแผนการทำวิจัยของหน่วยงาน

2.2) ด้านการจัดองค์การสรุปในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางและเมื่อพิจารณารายข้อ ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางโดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงคือขาดการจัดตั้งเป็นโรงเรียนต้นแบบเพื่อนำกระบวนการวิจัยไปใช้พัฒนางาน พัฒนายุววิจัย พัฒนาเครือข่ายวิจัย

2.3) ด้านการนำการวิจัยสรุปในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางและเมื่อพิจารณารายข้อทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางโดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงคือขาดการส่งเสริมให้มีโรงเรียนคู่พัฒนา

2.4) ด้านการควบคุมสรุปในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางและเมื่อพิจารณารายข้อ ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางโดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงคือไม่มีการประกวดงานวิจัยทั้งระดับโรงเรียนและชั้นเรียน

2.5) ด้านการสนับสนุนสรุปในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางและเมื่อพิจารณารายข้อทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางโดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงคือไม่มีการจัดการรวมนักวิจัยนำเสนอผลงานวิจัย

3) ความต้องการในการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมการวิจัยของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวมด้านการวางแผนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด จากจำนวนทั้งสิ้น 5 ด้าน โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1) ด้านการวางแผนสรุปในภาพรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณารายข้อระดับมากมีจำนวน 4 ข้อ ปานกลางมีจำนวน 2 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงคือผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีการวางแผนการทำวิจัยของหน่วยงาน

3.2) ด้านการจัดองค์การสรุปในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางและเมื่อพิจารณารายข้อทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางโดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงคือสถานศึกษาสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่มุ่งเน้นการศึกษาและให้กระบวนการทำงานวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของงานประจำ

3.3) ด้านการนำการวิจัยสรุปในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อ ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลางโดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงคือส่งเสริมให้บุคลากรนำผลการวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนา และการจัดการเรียนการสอน

3.4) ด้านการควบคุมสรุปในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางและเมื่อพิจารณารายข้อระดับมากมีจำนวน 3 ข้อ และปานกลางมีจำนวน 5 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงคือผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ติดตามดูแลงานนิเทศ

3.5) ด้านการสนับสนุนสรุปในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางและเมื่อพิจารณารายข้อมีระดับมาก จำนวน 4 ข้อ และระดับปานกลาง จำนวน 5 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงคือ พัฒนาครูและบุคลากรให้เข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการวิจัย

4) สภาพบริบทที่ส่งผลในการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมการวิจัยของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยได้วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในของสถานศึกษาที่เป็นจุดแข็งจุดอ่อนและสภาพแวดล้อมภายนอกของสถานศึกษา ที่เป็นโอกาสอุปสรรคประกอบด้วย

4.1) จุดแข็งจำนวน 22 ข้อ คือ (1) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีการวางแผนการทำวิจัยของหน่วยงาน (2) สถานศึกษามีการจัดโครงการบริหารงานวิจัยสอดคล้องกับระดับเขตพื้นที่ (3) ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดนโยบายการส่งเสริมสนับสนุนการทำวิจัยอย่างชัดเจน (4) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีการวางแผนการนิเทศติดตามประเมินผลรวมถึงการจัดตั้งกรรมการติดตามประเมินผล (5) มีการจัดตั้งชมุมนักวิจัยในชั้นเรียน (6) ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดบทบาทและภาระหน้าที่ผู้รับผิดชอบการทำวิจัยอย่างชัดเจน (7) สถานศึกษาสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่มุ่งเน้นการศึกษาและให้กระบวนการทำงานวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของงานประจำ (8) ผู้บริหารสถานศึกษาจัดตั้งทีมงานและมอบหมายให้มีการส่งเสริมการทำวิจัยอย่างต่อเนื่อง (9) ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมการดำเนินการเพื่อพัฒนางานวิจัย (10) ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความตระหนักการทำวิจัยให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษา (11) ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาครูและบุคลากรให้เข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของงานวิจัย (12) สร้างความตระหนักการทำวิจัย ให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษา (13) ส่งเสริมให้บุคลากรนำผลการวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนา และการจัดการเรียนการสอน (14) มีการกระตุ้นครูให้มีความต้องการพัฒนาตนเองด้านการวิจัย

(15) จัดระบบการนิเทศ ติดตามประเมินผลอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง (16) ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ติดตาม ดูแลงานนิเทศ (17) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีการ แสวงหาความรู้ใหม่ๆ การทำวิจัย (18) ผู้บริหารสถาน-ศึกษาและครูมีการรายงานการวิจัยโรงเรียนละ 1 เรื่อง ต่อปี (19) ผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจเรื่องการทำวิจัย (20) พัฒนาครูและบุคลากรให้เข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของทำวิจัย (21) มีแหล่งเรียนรู้และผลงานวิจัยให้ค้นคว้าอย่างหลากหลาย (22) ผู้บริหารสถาน-ศึกษานำระบบ ICT เข้ามาช่วยในการสืบค้นข้อมูล

4.2) จุดอ่อนจำนวน 24 ข้อ คือ (1) ไม่มีการวางแผนการทำวิจัยของหน่วยงาน (2) ไม่มีการจัดโครงการบริหารงานวิจัยระดับโรงเรียน (3) ไม่มีการกำหนดนโยบายมาตรการด้านการวิจัยอย่างชัดเจนทุกระดับ (4) ไม่มีการกำหนดแนวทางกระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อย่างไรในแผนพัฒนา (5) ไม่จัดตั้งชมุมนงานวิจัยในชั้นเรียน (6) ไม่จัดตั้งเครือข่ายการวิจัยในระดับโรงเรียน (7) ไม่จัดตั้งชมรมนักวิจัยและมีการส่งเสริมการวิจัยอย่างต่อเนื่อง (8) ขาดการจัดตั้งเป็นโรงเรียนต้นแบบเพื่อนำกระบวนการวิจัยไปใช้พัฒนางานพัฒนาผู้วิจัย พัฒนาเครือข่ายวิจัยและเพื่อให้โรงเรียนต้นแบบเป็นแหล่งเรียนรู้ (9) ไม่จัดทำคลินิกนักวิจัย (10) ไม่จัดระบบพี่เลี้ยงพาทำวิจัย (11) ขาดการส่งเสริมให้มีโรงเรียนคู่พัฒนา (12) ไม่มีการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (13) ไม่มีการขับเคลื่อนงานวิจัยในโรงเรียนโดยผู้บริหารเป็นแกนนำ (14) ไม่ใช้ยุทธศาสตร์แบบชี้หน้าในการขับเคลื่อนการทำวิจัย (15) ไม่สร้างต้นแบบการทำวิจัย (16) ไม่มีการจัดทำคู่มือหรือตัวอย่างการวิจัยแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา (17) ขาดการจัดระดับคุณภาพการวิจัยในโรงเรียนและระดับเขตพื้นที่การศึกษา (18) ไม่มีการประกวดงานวิจัยทั้งระดับโรงเรียนและชั้นเรียน (19) ไม่มีการสังเคราะห์งานวิจัยและนำองค์ความรู้มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน (20) ไม่มีการจัดการรวมนักวิจัยนำเสนอผลงานวิจัย (21) ไม่มีการเผยแพร่ผลงานวิจัยให้หน่วยงานอื่น (22) ขาดการจัดหาแหล่งงบประมาณจากภายนอกเพื่อสนับสนุนงานวิจัย (23) ไม่มีแหล่งเรียนรู้และผลงานวิจัยให้ค้นคว้าอย่างหลากหลาย

(24) ขาดการยกย่องชมเชยมอบประกาศเกียรติคุณแก่ผู้วิจัยดีเด่น

4.3) โอกาส จำนวน 31 ข้อ คือ (1) ชุมชนให้ความร่วมมือในด้านทรัพยากร วิชาการ (2) ชุมชนและหน่วยงานท้องถิ่นร่วมกันอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรม (3) ผู้ปกครองส่วนใหญ่เห็นความสำคัญด้านการศึกษาและให้การส่งเสริมสนับสนุน (4) ประชากรที่มีกระจายอยู่ครอบคลุมทุกพื้นที่สภาพชุมชนโดยรอบจึงมีความสัมพันธ์อันดีต่อกันและอยู่รวมกันเป็นปึกแผ่นสภาพชุมชน (5) สังคมไทยโดยภาพรวมเห็นคุณค่าและประโยชน์ของการศึกษาส่งผลให้มีการสนับสนุน (6) คนไทยปรับตัวง่ายสามารถรับการเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ (7) แนวโน้มโครงสร้างประชากรวัยการศึกษาลดลงส่งผลให้โรงเรียนมีนวัตกรรมการบริหารแบบศูนย์รวม (8) ความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี ทำให้นักเรียนมีความต้องการบริโภค ส่งผลทำให้นักเรียนเกิดความรู้ (9) เทศบาล องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เห็นความสำคัญ ความจำเป็นในการใช้เทคโนโลยี จึงให้การส่งเสริมสนับสนุน (10) ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีส่งผลให้สามารถใช้เป็นสื่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่นักเรียน (11) การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการทำให้สถานศึกษามีการประยุกต์ใช้ได้อย่างสะดวกเกิดความรวดเร็วทั้งในด้านการติดต่อสื่อสาร การบริหาร (12) การมีภูมิปัญญาท้องถิ่น ประชาชนชาวบ้านที่หลากหลายส่งผลให้ชุมชนท้องถิ่นสามารถใช้โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ (13) เทศบาล วัด ชุมชนให้การสนับสนุนทุนการศึกษา แก่นักเรียน (14) ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษา องค์การเอกชนต่าง ๆ ได้บริจาคทุนทรัพย์ในด้านต่าง ๆ (15) เทศบาลหน่วยงาน องค์การภาคเอกชน ให้ความสนใจและสนับสนุนด้านการศึกษา และงบประมาณอย่างต่อเนื่อง (16) ผู้ปกครองกรรมการสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ นโยบายด้านการศึกษา (17) นโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพของรัฐบาล (18) มีการนำเทคนิค การบริหารเป็นกลุ่มเครือข่าย เพื่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรร่วมกัน (19) นโยบายปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองด้านเพิ่มโอกาสกำหนดเป้าหมายให้คนไทยทุกคนมีโอกาสและสามารถเข้าถึงการศึกษาขั้นพื้นฐาน (20) การประเมินคุณภาพการศึกษาโดยสมศ.

และการประกันคุณภาพภายนอกกระตุ้นให้โรงเรียน บริหารการจัดการเรียนการสอนให้ได้มาตรฐาน (21) นโยบายการกระจายอำนาจ ส่งผลให้การบริหารจัดการ คล่องตัว (22) แรงขับเคลื่อนทางการเมืองทำให้นักการเมืองในพื้นที่เกิดการกระตือรือร้น ที่จะให้การ ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา (23) การจัดทำ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (24) โรงเรียนเป็น นิติบุคคล (25) ประชาชน ผู้ปกครองส่วนใหญ่พึงพอใจ ที่ได้รับข้อมูลข่าวสาร (26) สถานศึกษาจัดการศึกษามี คุณภาพ (27) ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีค่านิยมในการส่ง บุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนที่จัดการศึกษาที่ดีมี คุณภาพ (28) โรงเรียนดีมีคุณภาพ (29) บุคลากรมี ความรู้ความสามารถและมีความมั่นคงในวิชาชีพ (30) สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ การศึกษา ให้การรับรองมาตรฐานโรงเรียน (31) องค์กรภายนอก ส่งเสริม ให้การสนับสนุนการจัด การศึกษาขั้นพื้นฐาน

4.4) อุปสรรค จำนวน 19 ข้อ คือ (1) ผู้ปกครอง ส่วนใหญ่มีฐานะยากจน ประกอบอาชีพรับจ้าง ไม่มี เวลาดูแลนักเรียน (2) ผู้ปกครองส่วนใหญ่ มีปัญหา ด้านครอบครัวแตกแยก (3) สภาพแวดล้อมรอบ ๆ โรงเรียน มีสิ่งยั่วยุ ล่อแหลมไม่เหมาะสม (4) แนวโน้ม โครงสร้างประชากรเป็นวัยสูงอายุมากขึ้น (5) บุคลากร ขาดความชำนาญในการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย (6) อุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนไม่เพียงพอ ไม่ทันสมัย และขาดการซ่อมบำรุง (7) เทคโนโลยีด้าน การศึกษายังเข้าไม่ถึงผู้ปกครองที่อยู่ในวัยทำงาน (8) ผู้ปกครองมีรายได้น้อย ย้ายถิ่นฐานบ่อยนักเรียน ต้องย้ายตามผู้ปกครอง (9) ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีอาชีพ รับจ้าง ไม่มีมั่นคง และมีรายได้เล็กน้อย (10) แนวโน้มเงินเพื่อ ค่าครองชีพสูงขึ้น น้ำมันราคาสูงขึ้น อัตราดอกเบี้ย สูงขึ้น อัตราการว่างงานสูงขึ้น (11) การเกิดภัยธรรมชาติ ทำให้รัฐบาลไม่สามารถสนับสนุนงบประมาณได้เพียงพอ (12) หน่วยงานองค์กรเอกชนไม่สามารถสนับสนุนการ เรียนการสอน (13) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐานมีกรอบงบประมาณประจำปีเป็นเงินเดือน กว่าร้อยละ 80 (14) คณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดสรรงบประมาณไม่เพียงพอ (15) ผู้ปกครองบางส่วน ไม่เข้าใจนโยบายปฏิรูปการศึกษา ขาดความรู้เรื่อง

กฎหมาย (16) การดำเนินการด้านการจัดการทรัพยากร ทางการศึกษาไม่สอดคล้องกับกฎระเบียบการปกครอง ส่วนท้องถิ่น (17) การเมืองมีการเปลี่ยนแปลง ทำให้ ขาดความต่อเนื่องของการพัฒนา (18) กฎหมายและ นโยบายทางด้านการศึกษามีการแก้ไขบ่อยครั้ง (19) ผู้ปกครองมีความคาดหวังในการจัดการเรียนการสอนสูง

2. ผลการศึกษา การสร้างยุทธศาสตร์ การบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมการวิจัยของ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ยุทธศาสตร์ประกอบด้วย วิสัยทัศน์

การบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมการวิจัยของ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานสู่มาตรฐานคุณภาพ

พันธกิจ

1. พัฒนาระบบการวางแผนการบริหาร วิชาการเพื่อส่งเสริมการวิจัยของสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน
2. พัฒนารูปแบบการจัดองค์การในการบริหาร วิชาการเพื่อส่งเสริมการวิจัยของสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน
3. พัฒนาบทบาทภาวะผู้นำการวิจัยของ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และหัวหน้าฝ่าย วิชาการ
4. ส่งเสริมและพัฒนาระบบการควบคุมการ บริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมการวิจัยของสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน
5. พัฒนาแนวทางการสนับสนุนการบริหาร วิชาการเพื่อส่งเสริมการวิจัยของผู้บริหารสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน

เป้าประสงค์

1. มีระบบการวางแผนการบริหารวิชาการ เพื่อส่งเสริมการวิจัยของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. มีรูปแบบการจัดองค์การในการบริหาร วิชาการเพื่อส่งเสริมการวิจัยของสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน
3. มีความเชื่อมั่นในภาวะผู้นำการวิจัยของ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและหัวหน้าฝ่าย วิชาการ

4. มีระบบการควบคุมติดตามการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมการวิจัยของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

5. มีแนวทางการสนับสนุนการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมการวิจัยของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ประเด็นยุทธศาสตร์

1. การพัฒนาระบบการวางแผนการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมการวิจัยของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. การพัฒนารูปแบบการจัดองค์การในการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมการวิจัยของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. การพัฒนาภาวะผู้นำการวิจัยของผู้บริหารสถานศึกษา และหัวหน้าฝ่ายวิชาการ

4. การส่งเสริมและพัฒนาระบบการควบคุมการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมการวิจัยของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

5. การพัฒนาแนวทางการสนับสนุนงานบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมการวิจัยของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาระบบการวางแผนการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมการวิจัยของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมี 4 กลยุทธ์ ได้แก่ 1) พัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีการวางแผนการทำวิจัยของหน่วยงาน 2) ส่งเสริมให้สถานศึกษามีการจัดโครงการบริหารงานวิจัยสอดคล้องกับระดับเขตพื้นที่ 3) ส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดนโยบายการส่งเสริมสนับสนุนการทำวิจัยอย่างชัดเจน 4) ส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีการวางแผนการนิเทศ ติดตามประเมินผลรวมถึงการจัดตั้งกรรมการติดตามประเมินผล

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนารูปแบบการจัดองค์การในการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมการวิจัยของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมี 4 กลยุทธ์ ได้แก่ 1) พัฒนาให้มีการจัดตั้งชุมชนงานวิจัยในชั้นเรียน 2) ส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดบทบาทและภาระหน้าที่ ผู้รับผิดชอบการทำวิจัยอย่างชัดเจน 3) ส่งเสริมให้สถานศึกษาสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่

มุ่งเน้นการศึกษาและให้กระบวนการทำงานวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของงานประจำ 4) ส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาจัดตั้งทีมงานและมอบหมายให้มีการส่งเสริมการทำวิจัยอย่างต่อเนื่อง

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาภาวะผู้นำการวิจัยของผู้บริหารสถานศึกษา และหัวหน้าฝ่ายวิชาการมี 5 กลยุทธ์ ได้แก่ 1) ส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมการดำเนินการเพื่อพัฒนางานวิจัย 2) ส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างภาวะผู้นำการวิจัย ให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษา 3) สนับสนุนและพัฒนาแนวคิดเพื่อสร้างงานวิจัย ของครูและบุคลากรทางการศึกษา 4) ส่งเสริมให้บุคลากรนำผลการวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนางานและการจัดการเรียนการสอน 5) ส่งเสริมและกระตุ้นครูให้มีความต้องการพัฒนาตนเองด้านการวิจัย

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 การส่งเสริมและพัฒนาระบบการควบคุมการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมการวิจัยของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมี 4 กลยุทธ์ ได้แก่ 1) พัฒนาระบบการนิเทศ ติดตามประเมินผลอย่างจริงจังและต่อเนื่อง 2) ส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ติดตามดูแลงานนิเทศ 3) ส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีการแสวงหาความรู้ใหม่ๆ การทำวิจัย 4) ส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีการรายงานการวิจัยโรงเรียนละ 1 เรื่องต่อปี

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนาแนวทางการสนับสนุนงานบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมการวิจัยของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มี 4 กลยุทธ์ ได้แก่ 1) ส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ ความเข้าใจเรื่อง การวิจัย 2) พัฒนาครูและบุคลากรให้เข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการวิจัย 3) พัฒนาแหล่งเรียนรู้และผลงานวิจัยให้คั่นคว่าอย่างหลากหลาย 4) ส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษานำระบบ ICT เข้ามาช่วยในการสืบค้นข้อมูล

ผลการตรวจสอบยุทธศาสตร์การบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมการวิจัยของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ได้พิจารณาให้ข้อเสนอแนะแก้ไขปรับปรุงยุทธศาสตร์ และประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้อง

ผลการตรวจสอบยุทธศาสตร์การบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมการวิจัยของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ประเด็นยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ มาตรการและตัวชี้วัด สำหรับประเด็นยุทธศาสตร์ มี 5 ประเด็น ได้แก่ 1) การพัฒนาระบบการวางแผนการบริหารเพื่อส่งเสริมการวิจัยของสถานศึกษาระดับประถมศึกษา 2) การพัฒนารูปแบบการจัดองค์การในการบริหารเพื่อส่งเสริมการวิจัยของสถานศึกษาระดับประถมศึกษา 3) การพัฒนาภาวะผู้นำการวิจัยของผู้บริหารสถานศึกษา และหัวหน้าฝ่ายวิชาการ 4) การส่งเสริมและพัฒนาระบบการควบคุมการบริหารเพื่อส่งเสริมการวิจัยของสถานศึกษาระดับประถมศึกษา และ 5) การพัฒนาแนวทางการสนับสนุนการบริหารเพื่อส่งเสริมการวิจัยของสถานศึกษาระดับประถมศึกษา

ผลการประเมินยุทธศาสตร์การบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมการวิจัยของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จากความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ มีความเหมาะสม อยู่ในระดับ มากที่สุด โดยมีรายการเป้าประสงค์ที่ 4 ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 กลยุทธ์ 4.1-4.2 มาตรการและตัวชี้วัด มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และความสอดคล้องอยู่ในระดับ มากที่สุด รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ กลยุทธ์ที่มีความสอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์

วิจารณ์และสรุปผล

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัยมีประเด็นสำคัญที่นำมาสรุปผล ดังนี้

1. สภาพปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมการวิจัยของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.1 สภาพการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมการวิจัยของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีการปฏิบัติในการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมการวิจัย จำนวน 5 ด้าน ดังนี้

1) สภาพด้านการวางแผน 2) สภาพด้านการจัดองค์การ 3) สภาพด้านการนำการวิจัย 4) สภาพด้านการควบคุม และ 5) สภาพด้านการสนับสนุน

1.2 ปัญหาการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมการวิจัยของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 5 ด้าน พบว่า ที่เป็นปัญหามากที่สุดในแต่ละด้านคือ 1) ด้านการสนับสนุน มีปัญหาคือ ไม่มีการจัดการรวมนำเสนองานวิจัย 2) ด้านการจัดองค์การมีปัญหา ขาดการจัดตั้งเป็นโรงเรียนต้นแบบเพื่อนำกระบวนการวิจัยไปใช้พัฒนา พัฒนาครูวิจัย พัฒนาเครือข่ายวิจัย 3) ด้านการควบคุมมีปัญหาไม่มีการประกวดงานวิจัยทั้งระดับโรงเรียนและชั้นเรียน 4) ด้านการนำการวิจัยมีปัญหา ขาดการส่งเสริมให้มีโรงเรียนคู่พัฒนา 5) ด้านการวางแผนมีปัญหาไม่มีการวางแผนการทำวิจัยของหน่วยงานตามลำดับ

1.3 ความต้องการเกี่ยวกับการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมการวิจัยของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 5 ด้านพบว่าที่มีความต้องการมากที่สุดในแต่ละด้านคือ 1) ด้านการวางแผนมีความต้องการผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีการวางแผนการทำวิจัยของหน่วยงาน 2) ด้านการนำการวิจัยมีความต้องการส่งเสริมให้บุคลากรนำผลการวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนางานและการจัดการเรียนการสอน

3) ด้านการสนับสนุนมีความต้องการพัฒนาครูและบุคลากรให้เข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการวิจัย 4) ด้านการควบคุมมีความต้องการผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ติดตามดูแลงานนิเทศ 5) ด้านการจัดองค์การมีความต้องการสถานศึกษาสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่มุ่งเน้นการศึกษาและให้กระบวนการทำงานวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของงานประจำ

1.4 สภาพบริบทที่ส่งผลในการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมการวิจัยของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วย 1) สภาพแวดล้อมภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เป็นจุดแข็งจำนวน 22 ข้อ และที่เป็นจุดอ่อนจำนวน 24 ข้อ 2) สภาพแวดล้อมภายนอกของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เป็นโอกาสจำนวน 31 ข้อ และที่เป็นอุปสรรคจำนวน 19 ข้อ

2. การสร้างยุทธศาสตร์การบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมการวิจัยของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วยประเด็นยุทธศาสตร์ 5 ประเด็น คือ 1) การพัฒนาระบบการวางแผนการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมการวิจัยของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) การพัฒนารูปแบบการจัดองค์การในการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมการวิจัยของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) การพัฒนาภาวะผู้นำการวิจัยของผู้บริหารสถานศึกษา และหัวหน้าฝ่ายวิชาการ 4) การส่งเสริมและพัฒนาระบบการควบคุมการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมการวิจัยของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 5) การพัฒนาแนวทางการสนับสนุนงานบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมการวิจัยของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และการประเมินความเหมาะสมและสอดคล้อง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มากที่สุด และความสอดคล้องอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 1 มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผลดังนี้

1.1 สภาพการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมการวิจัยของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมประกอบด้วย 5 ด้าน และมีประเด็นสำคัญ คือ มีการนำผลการทดสอบระดับชาติ (O-NET) มาใช้ในการวางแผนมีการนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนจัดทำโครงการมีการนำข้อมูลมาใช้ในการกำหนดนโยบายร่วมกันมีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและการวิเคราะห์ สภาพแวดล้อมภายนอกเพื่อใช้ในการวางแผนดำเนินการโดยการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครู ฝายวิชาการและครูผู้สอน และมีการประชุมผู้เกี่ยวข้องในการวางแผนกำหนดแนวทาง เพื่อนำแผนปฏิบัติการไปปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของเบญจวรรณ สกุลเนรมิต ที่พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาให้ ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการดำเนินงาน มีการออกคำสั่งให้บุคลากรปฏิบัติหน้าที่ [4] และสอดคล้องกับผลการวิจัยของเรย์โนลด์อ้างถึงในประพันธ์ แม้วเวียงแก ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างมีส่วนร่วมการตัดสินใจของครูกับความพึง

พอใจของครูในโรงเรียนระดับประถมศึกษาที่บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในระบบการศึกษาของ Mid - Atlantic โดยผู้วิจัยเสนอแนะว่า 1) ควรมีการทำความเข้าใจ ความต้องการของครู 2) ควรเปิดโอกาสให้ครูร่วมในกระบวนการตัดสินใจ 3) ควรสนับสนุนให้ครูมีส่วนร่วมในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน [5]

1.2 ปัญหาการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมการวิจัยของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่าด้านอื่น ได้แก่ด้านการสนับสนุนทั้งนี้อาจเป็นเพราะการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมการวิจัยให้ประสบผลสำเร็จนั้นต้องได้รับการสนับสนุนในการดำเนินงานต่าง ๆ ที่ต้องอาศัยงบประมาณ ซึ่งสอดคล้องกับ อุทุมพรจามรمان ที่ได้กล่าวว่า จะต้องได้รับการสนับสนุนเป็นอย่างดีจากผู้บริหารสถานศึกษาที่มีการบริหารจัดการที่เอื้อต่อการทำวิจัย โดยมีงบประมาณสิ่งอำนวยความสะดวกในการทำวิจัย อย่างครบครันการสนับสนุนด้านงบประมาณที่เพียงพอการเบิกจ่ายงบประมาณที่สะดวกรวดเร็วการจัดหาวัสดุอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ [6] และสอดคล้องกับที่ บัญชา อึ้งสกุลกล่าวเกี่ยวกับการสนับสนุนการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในการส่งเสริมให้ครูผู้ปฏิบัติงานวิจัย ของครูอย่างมีประสิทธิภาพว่าการจัดหาอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกตลอดจนการดูแลการทำวิจัยของครูให้เป็นไปตามแผนหรือปฏิทินปฏิบัติการวิจัยเป็นการส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จของงานวิจัย [7] และสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ได้กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จของงานวิจัยโดยการจัดสรรงบประมาณอุปกรณ์รวบรวมข้อมูลสารสนเทศวิเคราะห์ปัญหาข้อบกพร่องจุดเด่นจุดด้อยของงานวิจัย นอกจากงบประมาณที่สถานศึกษาควรจัดสรรให้ครูแล้วควรมองหาแหล่งงบประมาณสนับสนุนจากแหล่งภายนอก [8]

1.3 ความต้องการเกี่ยวกับการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมการวิจัยของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 5 ด้าน ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่าด้านอื่น ได้แก่ 1) ด้านการวางแผนมีความต้องการผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีการวางแผนการทำวิจัยของหน่วยงานทั้งนี้อาจเป็นเพราะการวางแผน (Planning) เป็น

กระบวนการกำหนดวัตถุประสงค์ และพิจารณาว่าสิ่งใดควรทำ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายนั้นสอดคล้องกับแนวคิดของรังสรรค์ประเสริฐศรีที่กล่าวว่า การกำหนดเป้าหมายขององค์กรและวิธีการที่จะบรรลุเป้าหมายนั้น ๆ ผู้บริหารจะต้องวางแผนด้วยหลักเหตุผล 3 ประการ คือ 1) เพื่อกำหนดทิศทางสำหรับอนาคตขององค์กรเช่นต้องการทำอะไรที่เพิ่มขึ้นการขยายส่วนการตลาดและความรับผิดชอบต่อสังคม 2) เพื่อกำหนดทรัพยากรขององค์กรให้บรรลุเป้าหมาย 3) เพื่อกำหนดงานซึ่งจะต้องมีการปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมาย [9] และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิชิต บุญเลิศ ที่ได้ศึกษาเรื่องปัญหาการบริหารวิชาการระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดอุดรธานี พบแนวทางการพัฒนา การบริหารวิชาการโรงเรียนที่มีความสำคัญ 5 อันดับแรก คือ 1) จัดทำแผนและโครงการประจำปี 2) การร่วมกันวางแผนการใช้หลักสูตรในโรงเรียน 3) การสนับสนุนครูศึกษาหาความรู้อบรมและศึกษาดูงาน 4) การจัดสนับสนุนงบประมาณด้านวัสดุอย่างเพียงพอ 5) การร่วมกันวางแผน การจัดการเรียนการสอนภายในโรงเรียน [10]

1.4 สภาพบริบทที่มีผลต่อการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมการวิจัยของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นจุดแข็งจำนวน 22 ข้อ สภาพแวดล้อมภายในของสถานศึกษาที่มีผลต่อการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมการวิจัยของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เป็นจุดอ่อนจำนวน 24 ข้อ สภาพแวดล้อมภายนอกของสถานศึกษา ที่มีผลต่อการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมการวิจัยของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เป็นโอกาสจำนวน 31 ข้อ และสภาพแวดล้อมภายนอกของสถานศึกษา ที่มีผลต่อการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมการวิจัยของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นอุปสรรคจำนวน 19 ข้อ โดยจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคที่ได้มีความสอดคล้องกับ นงลักษณ์ วิรัชชัยสุวิมล ว่องวานิช และอวยพร เรื่องตระกูล ที่ได้ดำเนินการประเมินผลการปฏิรูปการเรียนรู้ที่เกิดกับตัวผู้เรียนด้านความรู้ทางวิชาการและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และดำเนินการประเมินพหุกรณีศึกษาซึ่งเป็นการประเมินที่ลงลึกในรายละเอียด

เพื่อให้ทราบถึงบริบทและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาการปฏิรูปการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นทั้งในระดับห้องเรียนและสถานศึกษานอกจากนี้ได้ดำเนินการสังเคราะห์รายงานกรณีศึกษา 80 สถานศึกษาและการประเมินความเปลี่ยนแปลงของผู้มีส่วนได้เสียซึ่งเป็นการประเมินความเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียน ผู้สอนผู้บริหารและบริบทของสถานศึกษารวมทั้งการประเมินผลความสำเร็จของการปฏิรูปการเรียนรู้ซึ่งเป็นการสังเคราะห์ผลจากกิจกรรมต่าง ๆ ข้างต้นผลการวิจัยพบว่า

1) สถานศึกษาปฏิรูปการเรียนรู้ก่อนการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติแล้วแต่ภายหลังประกาศใช้ครูและบุคลากรเริ่มตระหนักถึงความสำคัญมีความรู้ความเข้าใจและเริ่มดำเนินการอย่างจริงจังช่วงปีการศึกษา 2542 – 2544 เป็นช่วงที่ครูส่วนหนึ่งสับสนและมีความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้คลาดเคลื่อนและดำเนินการผิดไปจากรูปแบบที่ควรจะเป็นประเด็นที่มีปัญหามากคือการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนและการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 2) การประเมินพหุกรณีศึกษาพบว่าสถานศึกษามียุทธวิธีในการดำเนินการปฏิรูปการเรียนรู้คล้ายคลึงกันที่สำคัญคือการพัฒนาคุณภาพครูโดยการฝึกอบรมการพัฒนาหลักสูตรและการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการวางรูปแบบการบริหารจัดการระบบการกำกับติดตามนิเทศและระบบประกันคุณภาพการส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การทำงานเป็นทีมและการทำงานแบบมีส่วนร่วมการพัฒนาแหล่งเรียนรู้การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการปฏิรูปการเรียนรู้การเป็นผู้นำการปฏิรูปการเรียนรู้และการขยายเครือข่าย[11]

2. จากผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 2 มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผลดังนี้

2.1 ยุทธศาสตร์การบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมการวิจัยของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่สร้างขึ้นซึ่งประกอบไปด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ประเด็นยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ มาตรการและตัวชี้วัด โดยมีประเด็นยุทธศาสตร์ 5 ข้อ ซึ่งครอบคลุม

กระบวนการทางการบริหารหรือหน้าที่ทางการบริหาร ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์การ การนำ การวิจัย การควบคุมและการสนับสนุน ทั้งนี้อาจเป็น เพราะว่ามีกระบวนการพัฒนาศาสตร์ที่เหมาะสม ทำให้ได้ยุทธศาสตร์ที่มีคุณภาพซึ่งกระบวนการนั้น ได้แก่การวิเคราะห์ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก ของการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมการวิจัยของ สถานศึกษาชั้นพื้นฐานจากข้อมูลที่เก็บรวบรวมโดย แบบสอบถามการสัมภาษณ์การประชุมเชิงปฏิบัติการ ยุทธศาสตร์โดยผู้บริหารครูฝ่ายวิชาการ ครูผู้สอนของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่มีความรู้และ ประสบการณ์ด้านการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมการ วิจัยและการสนทนากลุ่มจากคณะผู้เชี่ยวชาญ ทำให้ได้ ยุทธศาสตร์ที่สอดคล้องกับสภาพปัญหา และความ ต้องการของการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมการวิจัย ของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ทำให้ยุทธศาสตร์ที่ยกร่าง ได้รับการตรวจสอบและปรับปรุงให้เหมาะสมมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับวิภาคอุปทานนท์ที่กล่าวว่า

การวางแผนที่ดีคือการใช้หลักเหตุผล (Rationality) ต้องมีการพิจารณาจากข้อมูลที่มีความ แม่นตรงมีการพิจารณา ตัวแปรต่าง ๆ อย่างรอบครอบ พิจารณาถึงความเป็นไปได้ในการปฏิบัติและผลกระทบ อื่น ๆ ที่เกิดขึ้นจากแผนนั้น [12] และสอดคล้องกับ จิราภรณ์ สพทานนท์ ที่ได้ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการส่งเสริมการทำวิจัยของอาจารย์ในมหาวิทยาลัย พบว่า รูปแบบการส่งเสริมการทำวิจัยของอาจารย์ในมหาวิทยาลัย ที่เหมาะสมกับมหาวิทยาลัยของรัฐที่จัดตั้งใหม่ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ การกำหนดทิศ ทางการวิจัยเป็นการกำหนดบทบาทภาระหน้าที่ของ ผู้บริหารสถาบันการศึกษา ประกอบด้วย การกำหนด วิสัยทัศน์ พันธกิจเป้าประสงค์ ประเด็นยุทธศาสตร์ และยุทธศาสตร์

นอกจากนี้ยังรวมถึงการวางแผน งบประมาณสนับสนุนการวิจัย และการกำหนด นโยบาย การจัดสรร เงินรางวัลให้แก่ นักวิจัยด้วย การจัดทำ ตัวชี้วัดเป็นการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ และ บทบาท ภาระ หน้าที่ของบุคลากรในหน่วยงานสถาบัน เพื่อการวิจัย รวมทั้งการจัดทำแผนกลยุทธ์การพัฒนา งานวิจัยระยะสั้น ระยะปานกลาง และระยะยาว การ

บ่มเพาะนักวิจัย เป็นการฝึกอบรมให้ความรู้แก่ นักวิจัย การให้คำปรึกษา และการติดตามประเมินผล [13] และสอดคล้องกับแนวคิดของ บาร์ค ที่ได้ศึกษา เรื่อง การศึกษากรณีการวางแผนกลยุทธ์ในสถาบัน- อุดมศึกษาต่อเนื่อง วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อที่จะ ศึกษาวิเคราะห์ถึงการนำแผนกลยุทธ์ไปใช้ วิธีการศึกษา โดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารที่เป็นคณะกรรมการ การศึกษาต่อเนื่องจำนวน 15 คน ตลอดจนการวิเคราะห์ เอกสารมีการเปรียบเทียบรูปแบบกลยุทธ์ต่าง ๆ ที่ นำไปใช้ ผลของการศึกษา พบว่า องค์การมีจุดมุ่งหมาย ในการวางแผนกลยุทธ์ 2 ประการ กล่าวคือ 1) เพื่อ การตัดสินใจในการกำหนดทิศทางขององค์การ 2) เพื่อ แสดงจุดเน้นของการเจริญเติบโตตลอดจนนวัตกรรม ขององค์การ [14]

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารระดับเขต พื้นที่ การศึกษา ประถมศึกษา ควรวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและใช้ ยุทธศาสตร์โดยเลือกหรือสร้างวิธีการที่ชัดเจนและ นำไปปฏิบัติพร้อมทั้งปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง
2. ผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานแต่ละแห่ง ควรนำผลการวิจัยไปใช้ดำเนินการจัดการองค์การไปใช้ใน สถานศึกษาให้เกิดรูปธรรมชัดเจนและใช้ในการบริหาร วิชาการเพื่อส่งเสริมการวิจัยของสถานศึกษาได้ทั้งระบบ
3. หัวหน้าฝ่ายวิชาการของสถานศึกษาชั้น พื้นฐาน ควรนำยุทธศาสตร์การบริหารวิชาการเพื่อ ส่งเสริมการวิจัยของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ที่เสนอไว้ ในการวิจัยครั้งนี้ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับ สภาพแวดล้อมของสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรประเมินความเป็นประโยชน์และความเป็น ไปได้ของการวิจัยการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริม การวิจัยของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานต่อไป
2. ควรทำการวิจัยพัฒนารูปแบบหรือระบบ การบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริม การวิจัย ของ สถานศึกษาชั้นพื้นฐานต่อไป

3. ควรมีการวิจัยเพื่อติดตามประเมินผลการทำงานของทฤษฎีไปใช้ในการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมการวิจัยของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

เอกสารอ้างอิง

1. วิโรจน์ สารรัตน์. กระบวนทัศน์ใหม่ทางการศึกษา: กรณีที่ต่อเนื่องการศึกษาศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ; 2556.
2. แผนพัฒนาการศึกษาของ สป. ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564). หน้า 5.
3. คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ. ศ. 2545-2549).
4. เบญจวรรณ สกุลเนรมิต. การบริหารงานวิชาการอย่างมีคุณภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสามัญศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร; 2545.
5. ประพันธ์ แม้วเวียงแก. การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย; 2548.
6. อุทุมพร จามรมาน. การวิจัยในชั้นเรียนและในโรงเรียนเพื่อพัฒนาโรงเรียน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พันธ์; 2544.
7. บัญชา อึ้งสกุล. บทบาทของผู้บริหารที่มีต่อการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน. สารพัฒนาหลักสูตร. 2539.
8. คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. แนวทางการกระจายอำนาจบริหาร และการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด; 2550.
9. รังสรรค์ ประเสริฐศรี. การจัดการสมัยใหม่. กรุงเทพฯ: ธรรมสาร; 2549.
10. วิชิต บุญเลิศ. ปัญหาการบริหารงานวิชาการระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 2543.
11. นงลักษณ์ วิรัชชัย, สุวิมล ว่องวานิช และอวยพร เรืองตระกูล. การประเมินผลการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ. (อัดสำเนา). 2547.
12. วิภาดา คุปตานนท์. การจัดการและพฤติกรรมองค์กร: เทคนิคการจัดการสมัยใหม่. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรังสิต; 2551.
13. จิราภรณ์ สพทานนท์. การพัฒนารูปแบบการส่งเสริมการทำวิจัยของอาจารย์ในมหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและพัฒนาการสอนเทคนิคศึกษาศาสตร์ศึกษาศาสตร์เครื่องกล บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. 2552.
14. Park, J. E. A case study analysis of strategic planning in a continuing higher Education organization. Dissertation Abstracts International. (Volume 58-05). University of Pennsylvania. 1997.